

1. INTRODUCCIÓ

1.1. OBJECTIUS

Per tal de col·laborar amb els ajuntaments en l'aclariment dels dubtes que es poden presentar en la gestió dels citats camins, el Consell de Mallorca elabora el catàleg de camins dels diferents termes municipals, amb els següents objectius:

- Recopilar la documentació existent sobre els camins, que permeti aclarir la titularitat dels mateixos.

- Recollir informació sobre l'estat actual de cada un dels camins, amb especial incidència en els aspectes tipològics, constructius, etc.

- Sistematitzar la informació, de tal manera que aquesta sigui aprofitable per a l'elaboració del planejament urbanístic i de l'Inventari de Béns d'Entitats Locals.

Tot i l'esforç realitzat en la recerca de documentació que defineixi la titularitat dels camins, el catàleg s'ha de considerar com un document obert a l'aportació de noves dades documentals que ajudin a aclarir encara més aquesta titularitat.

1.2. CONSIDERACIONS JURÍDIQUES

1.2.1. LA PROPIETAT DELS CAMINS PÚBLICS

Definició

A l'hora de parlar de la propietat dels camins públics ens hem de remetre als articles 344 del Codi Civil i 74.1 del Text refós de Règim Local:

Art. 344 del Codi Civil: "Son bienes de uso público, en las provincias y los pueblos los caminos provinciales y los vecinales, las plazas, calles, fuentes y aguas públicas de servicio general, costeadas por los mismos pueblos o provincias".

Art. 74.1 del Text Refós de Règim Local: "Son bienes de uso público local, los caminos y carreteras, plazas, calles, paseos, parques, aguas, fuentes, canales, puentes y demás obras públicas de aprovechamiento o utilización generales cuya conservación y policía sean de la competencia de la Entidad Local".

Aquests dos articles defineixen els camins públics quan tenen un ús públic o general i són competència de l'Entitat Local, o hi ha hagut una intervenció d'aquesta entitat exercitant les funcions de conservació i policia dels mateixos. D'aquests dos elements, el més important és l'ús públic, en aquest sentit podem citar la sentència del TS. de 3 de juliol de 1961 (art. 2.984). "*Para que un camino rural sea de dominio público no es necesario que tal vía tenga, por su origen y condiciones de sostenimiento las características de una obra pública, a la que haya de aplicar la especial legislación sobre carreteras o caminos vecinales; se ha probado el uso público inmemorial, y no se justifica el carácter o condición de privado*". També és evident que dins aquesta definició de l'article 344 del C.C. també hi entren aquells camins de muntanya o rurals, sempre i quan es donin les circumstàncies esmentades anteriorment: ús públic i que la seva conservació sigui competència de l'Administració (Sentència del TS. de 9 de juliol de 1981, art. 3241).

1.2.2. RÈGIM JURÍDIC DELS CAMINS PÚBLICS

Els camins com a béns d'ús públic són: inalienables, inembargables e imprescriptibles (art. 80 de la LBRL).

D'aquests tres elements el que ara més ens interessa, pel que fa als camins, és el fet de la imprescriptibilitat, ja que evita que els propietaris confrontants pel fet de tancar el camí durant un determinat temps pugui arribar a adquirir la seva propietat per prescripció adquisitiva (usucapió). L'única excepció a tal afirmació seria l'aplicació de l'article 8.5 de l'antic REGLAMENT DE BÉNS DE L'ANY 1955, article que preveu una desafectació tàcita d'un bé com d'ús públic pel transcurs de 25 anys, i que per tant a partir de tal data, es podria usucapir. Però el cert és que la dubtosa constitucionalitat d'aquest article - que de fet va en contra del que deia l'antiga Llei de Règim Local de l'any 1955 -, juntament amb la seva derogació pel nou reglament de BÉNS de l'any 1986, i així com, els llargs terminis que estableix, el fan pràcticament inaplicable.

1.2.3. ACCÉS AL REGISTRE DE LA PROPIETAT

L'article 5.2 del Reglament Hipotecari estableix: *"No obstante lo dispuesto en el artículo anterior, quedan exceptuados de la inscripción:*

2ª Los bienes municipales y provinciales de dominio y uso público conforme a la legislación especial"

Per tant no són inscribibles els béns municipals d'ús públic, entre els quals, hi ha d'acord amb el ja esmentat art. 74.1 del TRRL, el camins. En aquest sentit tenim al STS. del 23 de setembre de 1980 la qual afirma *"Una vía municipal de uso público no necesita constar en el Registro de la Propiedad para ser eficaz, frente a todos, tal como se desprende de su naturaleza jurídico-pública (Extra comercio) consagrada en el art. 188 y concordantes LRL en armonía con lo dispuesto en el art. 5 RH"*.

També hem de dir que el fet que un camí consti com a privat dins la descripció registral d'una finca no és un element decisiu, ja que la fe pública registral no empara la descripció de la realitat física de la finca inscrita.

Per tant, i davant la impossibilitat d'accés al Registre de la Propietat, encara es reforça més la necessitat de controlar i protegir aquestes vies.

1.2.4. INVENTARI DE BÉNS DE LES CORPORACIONS LOCALS

Aquest control sobre els camins pot venir per incorporar-los a l'INVENTARI DE BÉNS DE LES ENTITATS LOCALS, inventari obligatori (art 17. del Reglament de Béns de les Entitats Locals (RBEL) i regulat, bàsicament a l'article 20.G de l'esmentat text, pel que fa als camins:

20 g) *"Tratándose de vías públicas, en el inventario deberán constar los datos necesarios para su individualización, con especial referencia a sus límites, longitud y anchura"*.

Al respecte hem d'esmentar que:

a) Estam davant un inventari purament administratiu. Serveix a la pròpia Corporació pel control del seus BÉNS, per tant, la seva inscripció no és constitutiva. No essent

necessari, ni tampoc és regulat, cap tràmit d'informació pública per a procedir a inventariar un bé que, ja de fet, pertany a l'Administració.

b) No té un suport físic determinat. Per la qual cosa és possible incorporar plànols, que en el cas dels camins, informarien clarament del seu recorregut i partions. Inventariar un camí sense establir clarament per on passa no és massa efectiu, i més en els casos d'alguns camins rurals que es poden fer desaparèixer amb certa facilitat. De tota manera en el cas de què algun colindant no estigui d'acord amb el traçat del camí, pot reclamar a l'Administració que realitzi la delimitació o fitació (art. 56 del RBEL). També s'ha de dir que la fitació no és un requisit previ per inventariar un bé immoble com són els camins, en aquest sentit tenim la sentència del TS de 28 de abril de 1989: *"El deslinde no es requisito previo para el acto de inclusión en el inventario"*.

c) El títol d'atribució del camí a la Corporació Municipal pot ésser la Llei (art. 609 del Codi Civil i 10 del RBEL), i en aquest cas, serien d'aplicació els citats articles 344 del Codi Civil i 74.1 del TRRL.

Per tant, quan ens trobem davant un camí que ha estat obert al públic i ha tingut un ús general des de temps immemorial, podem presumir que estam davant un camí públic. Si a més tenim constància de què l'Administració ha intervingut sobre ell, es reforça més la propietat pública del camí, encara que com ja hem dit, aquest darrer element no és tan decisiu com l'ús públic del camí i que estigui obert al públic.

1.2.5. L'EXPEDIENT D'INVESTIGACIÓ

Si la Corporació té dubtes sobre la titularitat d'un camí, abans d'inscriure'l també pot iniciar l'expedient d'investigació (Art. 45 i següents del Reglament de BÉNS Locals.). Aquest procediment d'investigació és una bona eina per a poder determinar els drets que els confrontants tenen sobre el camí, ja que se'ls pot requerir perquè aportin els documents, o més elements de prova, sobre els quals fonamenten els seus drets. (art. 49, 50 i 51 del RBEL).

Si la resolució de la investigació, previ informe del Secretari de l'Ajuntament, és favorable a la consideració de públic del bé s'ha de procedir a la seva taxació e inclusió a l'Inventari de BÉNS Municipals.

1.2.6. LA RECUPERACIÓ D'OFICI (ART. 70 I 71 RBEL)

Art. 70.1: *"Las Corporaciones Locales podrán recobrar por sí la tenencia de sus bienes de dominio público en cualquier tiempo"*.

Art. 71.1: *"El procedimiento para la recuperación de la posesión podrá iniciarse a través de las formas previstas en el art. 46"*.

2. *"La recuperación en vía administrativa requerirá acuerdo previo de la Corporación, al que se acompañarán los documentos acreditativos de la posesión, salvo que se tratare de usurpaciones recientes"*.

3. *"Este privilegio habilita a las Corporaciones locales para que utilicen todos los medios compulsorios legalmente admitidos, sin perjuicio de que si los hechos urbanísticos tienen apariencia de delito se pongan en conocimiento de la autoridad judicial"*.

Aquests articles regulen un instrument molt útil per a la defensa dels camins públics, tal qual és la recuperació d'ofici per part de la pròpia Administració. Hem de significar que el que es recupera és la possessió del camí, sense cap tipus de pronunciament sobre la seva propietat. Amb aquest expedient l'Administració d'ofici,

sense necessitat d'acudir als tribunals, com han de fer els particulars, pot remoure tancaments de camins efectuats pels confrontants. A més en el cas dels camins, com estam davant un bé d'ús públic, pot exercitar aquesta facultat en qualsevol moment, encara que faci més d'un any que s'ha produït el tancament. També s'ha d'advertir que quant més temps es deixi passar, més probabilitats hi ha de què no prosperi aquesta recuperació d'ofici, ja que es pot arribar a entendre que l'administració ha consentit amb aquesta situació de tancament, i per tant es veu privada d'aquesta prerrogativa tan privilegiada.

1.3. METODOLOGIA

L'estudi es centra en la xarxa viària rural de Porreres, de la qual s'exclouen les carreteres, competència del Consell de Mallorca, les àrees urbanes i els nuclis rurals. El treball es realitza seguint el següent esquema:

- Recopilació documental (arxivística, bibliogràfica i cartogràfica).
- Treball de camp, amb recorregut sistemàtic dels camins, realitzat amb l'ajuda del GPS i la fotografia aèria.
- Redacció de les fitxes dels camins, amb la transcripció de les dades recollides en els punts anteriors.
- Elaboració de la cartografia, amb digitalització dels camins sobre el Mapa Topogràfic Balear, escala 1/5.000 (COPOT, 1994).
- Redacció de les conclusions.

Una vegada finalitzat, el catàleg es presenta estructurat en cinc capítols:

1. Introducció

Conté una exposició de les consideracions jurídiques sobre els camins rurals i la legislació que els afecta, en especial la que fa referència a la propietat dels camins i el seu règim jurídic.

També es descriuen els eixos bàsics de la metodologia emprada per elaborar el catàleg i els criteris seguits a l'hora d'incloure els camins.

2. Fonts consultades

En aquest apartat es fa una enumeració de la documentació arxivística localitzada, amb la font i signatura corresponent, i es relaciona la bibliografia i cartografia consultades.

3. Fitxes dels camins inventariats

La informació recollida de cada camí es troba en aquest apartat, que conté les següents dades:

- Número i nom del camí: el primer es correspon amb el lloc que ocupa dins el catàleg, mentre que el nom reflecteix la denominació tradicional o la que apareix a la documentació.
- Localització: s'especifica el municipi d'estudi, els fulls del mapa 1/5.000 on es troba el camí, l'inici i el final, i la longitud total.
- Documentació localitzada: es cita el tipus de documents localitzats, que poden fer referència a camí veïnal, camí públic, camí en el qual s'han realitzat obres per part de l'administració, etc.
- Senyalització: assenyala la presència de fites, pintades, indicadors i panells. Igualment indica el tipus de delimitació lateral (reixes i/o parets).
- Limitacions de pas: es fa constar l'existència de cartells de prohibició de pas per accedir al camí, i la presència de barreres tancades i/o cadenes presents en el moment de la visita (de març a setembre de 2008).
- Observacions: indica si el camí presenta interès excursionista o si hi ha altres dades rellevants de caràcter general.
- Recomanacions: resumeix les conclusions del catàleg.
- Trams: s'assenyala l'inici i final dels trams en què s'ha dividit el camí i per a cada un d'ells es recullen les següents dades:

- Tipologia: per la seva amplada i grau d'elaboració es diferencien pistes, camins de carro, camins de ferradura i tiranys.
 - Tipus de ferm: s'especifica si és asfalt, formigó, grava, macadam, terra o empedrat. L'apartat d'amplada assenyala l'amplada mínima del camí i també l'amplada màxima, si aquesta és considerablement major. Així mateix s'indica la longitud total del tram.
 - Seguiment: engloba el nivell de dificultat que presenta (sense problemes, fàcil, regular i difícil). L'estat del camí s'estableix segons l'estat del ferm, dels marges i les parets, així com l'existència de vegetació i altres obstacles que puguin impedir el trànsit (bo, regular o dolent). També s'especifica si el camí presenta interès constructiu o no.
 - Elements constructius: s'indica la presència d'escalons, ratlletes, cadenes, marges de subjecció, parets, paretons, escopidors, clavegueres, pedres passadores, guals empedrats, pujadors i ponts.
- Els tres darrers apartats de la fitxa recullen les fonts consultades per a fer l'estudi: la documentació arxivística inclou una transcripció dels principals documents localitzats, l'arxiu on es troba dipositat i la seva signatura; a la documentació bibliogràfica s'enumeren les cites aparegudes a les publicacions consultades; finalment, a la cartografia on apareix el camí es relacionen els mapes històrics, militars, cadastrals, i altres on podem observar el traçat del camí.
 - La fitxa es completa amb un mapa orientatiu per facilitar la localització del camí catalogat.

4. Conclusions

En base a la documentació localitzada i d'acord amb el treball de camp realitzat, es fan les següents recomanacions: la inclusió a l'Inventari de béns municipals dels camins que apareixen explícitament com a públics o en els que l'Administració ha intervingut al llarg del temps; l'obertura d'un expedient d'investigació per aquells casos en què existeixen indicis d'una possible titularitat pública però la documentació no és prou aclaridora; i la protecció dels camins que presenten elements (parets, empedrats, etc.) amb interès constructiu.

5. Annex cartogràfic

La cartografia elaborada inclou el traçat de cada un dels camins catalogats a escala 1/5.000 i els mapes temàtics a escala 1/25.000 que agrupen els camins catalogats, els documentats, els camins amb interès constructiu i els que formen part de les rutes excursionistes.

1.3.1. RELACIÓ DE CAMINS DOCUMENTATS NO LOCALITZATS

Es tracta d'aquells camins que apareixen a la documentació i que no ha estat possible identificar. En alguns casos existeix la possibilitat que es localitzin actualment dins sòl urbà, mentre que en els altres casos, ni la documentació, ni el treball de camp, ni les fonts orals consultades, han permès aclarir el traçat del camí.

Els camins que s'inclouen dins aquest grup són:

Camí de Son Xurip

El 27 de desembre de 1751 Miquel Mesquida capbrevava mig quartó a ses Planes que "... confronta de una part ab lo Cami de Son Xorip, de altra ab terra de Antoni Mora Ferrer, de altra ab terras del Denunciant y de altra ab terras del dit Mora Ferrer ..." (ARM. S-749).

El 10 de juny de 1795 Miquel Mesquida va vendre a Josep Barcelo mitja quarterada de terra a Son Mas: "... linda de una parte con tierras del predio Son Mas, con tierras de Margarita Malia, muger de Damian Mora, con tierra de los herederos de Nadal Feliu y con camino llamado Son Xurip ..." (ARM. CH 474).

El dia 22 d'abril de l'any 1831, Guillem Vaquer declarava tenir tres horts i tres quartons de terra a Les Planes de Son Mas: "... lindan con camino publico de Son Xurip, con tierras de Gabriel Noguera, con las de Margarita Sastre y con las del Dr Dn Pedro Antonio Mora de Son Sans mediante camino de Albocaser ..." (ARM. ECR 1017).

El dia 2 de març de l'any 1833, Joan Barceló declarava tenir capbrevada tres quartons de terra a Les Planes: "... linda con camino público de Son Xurip, con tierra del Hor. Bartomeu Escarer, con la de los herederos de Bartomeu Matas y con la de Margarita Mesquida ..." (ARM. ECR 1018).

El dia 16 d'abril de l'any 1833, Caterina Mesquida declarava tenir capbrevada un terra anomenada Son Xurip: "... linda con camino de Son Xurip, con viña de los herederos de Jose Barcelo Boticario, con la de Margarita Mesquida y con la de Gabriel Nicolau ..." (ARM. ECR 1018).

El dia 12 de setembre de l'any 1833, Margarita Aina Mesquida declarava tenir una quarterada de terra anomenada Son Xurip: "... linda con camino de Son Xurip, con tierra de D. Juan Barcelo Pre, con la de Rafael Oliver y con la de Margarita Mora ..." (ARM. ECR 1018).

El 19 de desembre de 1837 Damià Nicolau venia a Pere Antoni Serra un cortó de terra a Les Planes: "... confinante con camino de Son Xurip, con tierras de Rafael Ferra y con tierras de Thomas Malia ..." (ARM. CH 474).

El dia 6 d'abril de l'any 1843, Antoni Font declarava haver capbrevat un tros de terra a Les Planes o Son Mas: "... linda con camino publico de Son Xurip, con tierras de Francisco Miro, con las remanentes de las mismas pertinencias de Guillermo Coll Ros y con las de Francisca Grau ..." (ARM. ECR 1019).

El 23 d'abril de 1843 Guillem Coll va vendre a Antoni Font un cortó de terra i un hort a les Planes, que "... linda con camino de Son Xurip, con tierras de Francisco Miro, y con las remanentes al vendedor ..." (ARM. CH 474).

Camí de Son Salleres

El 27 de desembre de 1751 Miquel Mesquida capbrevava mig quartó a ses Planes, que "... afronta de una part ab Camí anomenat de son Salleras, de altra ab terra dels hereus de Juan Mulet, de altra ab terra de Matheu Casas als Emperador, y de dos parts ab terra del Denunciant ..." (ARM. S-749).

Camí Reial de Castellitx

El dia 3 de juny de l'any 1833, Cristòfol Morey Mulet declarava tenir un rafal anomenat Son Valla: "... linda con el predio Son Valls de Dª Monserrata Mora, con la que fue del Dr en Medicina Bernardo Servera, con la de los herederos de Juan Vanrell, con la del Hor Jayme Gelabert, con la del Hor Baltasar Valls del Serral, con la de Gabriela Gelabert y con camino real de Castellix ...". (ARM. ECR 1018).

Camí d'establidors

L'any 1879 l'Ajuntament de Porreres formà el padró de finques rústiques del terme, on Bartomeu Barceló March declarava una peça de terra situada als Moreis, que feia partió al nord i a l'est amb el camí dels Moreis, al sud amb terres de Bernat Mora i a l'oest amb camí d'establidors (AMP. Sign. 971).

Camí de Son Mesquidassa

El 31 d'octubre de 1961 l'Ajuntament de Porreres aprovà el pagament d'un compte de 4.433 pts en concepte de jornals per recomposar els camins de Son Oms, Banyeres, Mesquidesa, Son Mesquida i sa Pedrera; el mateix any, el 30 de novembre, es tornava a aprovar el pagament d'un compte de 4.000 pts en concepte de recomposició dels camins de sa Pedrera, Son Mesquidesa i Vilafranca (AMP. Sign. 614).

Camí del Prat

En el consell de la Universitat de Porreres celebrat el 21 de setembre de 1727 Joan Balaguer, de la vila d'Algaida, exposava que "... en atencio que va continuant el adovar el camí del prat del camí dela vila de Algayde al qual tambe es utilitat per los curadors de esta vial quant ve en temps de hivern que van a dita Ciutat suplicant que per dit affecta li sia deliberada alguna quantitat en ajuda del seu treball en atencio que ningú li pague son jornal ...", per la qual cosa li fou concedida una ajuda d'1 lliura 5 sous (AMP. Sign. 23B).

Camí de Son Palou

El 27 de juliol de 1783 la legítima d'Antonia Barceló incloïa un hort en el lloc anomenat Cappuig, que "... alinda con tierra de Barthomeu Mora, con tierra de Lorenzo Figuera, con camino por donde se va a Montecion, y con camino de Son Palou ..." (ARM. CH 473).

El dia 24 de febrer de 1853, Maria Mora va vendre a Guillem Trobat i Mora un tros de terra a Son Palou: "... linda con camino real y con tierra de D. Antonio Mora ..." (ARM. CH 479).

Camí de Son Soroy

El dia 28 de setembre de 1845, Rafal Nicolau va heretar una terra i camp de pertinencias al predi Son Caliaro: "... lindante con tierras de Pedro Jose Mora, libre de censo con el derecho de camino sendero desde el camino público llamado Son Sorroy ...". (ARM. CH 475).

Camí de sa Creu

El 24 de setembre de 1776 Joana Bauça, vidua de Mariano Francisco Palou Antich de Llorach, i el seu fill estableixen a Joan de Mata Mora una peça de terra anomenada Pont d'en Mas, al lloc de Son Berga, que feia partió amb camí reial anomenat de la Creu, amb terres de Bernat Mora anomenades Son Sans, amb terres d'Antoni Mas i amb altres de Sebastià Servera als. Vallet (ARM. CH 473).

Camí de Son Buscay

El dia 12 d'abril de l'any 1833, Miquel Gari declarava tenir un tros de terra anomenat Les Rotes i que pertany al predi Son Buscay: "... linda con camino de Son Buscay de un estadio de ancho, con viña de Jayme Morla llamado de las Viñas, con la de Guillermo llamado Son Buscay y con selva de D. Pedro Jose Oliver Cirujano ...". (ARM. ECR 1018).

Camí

L'any 1880 l'Ajuntament de Porreres formà el padró de finques rústiques del terme, on es registrà una peça de terra situada al molí d'en Coix, propietat de Vicenç Miró Fuster, que feia partió al nord amb terres de Miquel Sagreras, a l'est amb terres de Rafel Blanch, al sud amb camí públic i a l'oest amb terres de Miquel Noguera (AMP. Sign. 973).

Camí

En sessió plenària celebrada per l'Ajuntament de Porreres el 25 de febrer de 1970 es tractà la instància d'un veïnat que volia tancar la seva finca anomenada el Pou Rovat "... en la parte que linda con un camino de acceso a otras propiedades y teniendo en cuenta que con dicha construcción no sera posible el paso de vehículos agrícolas con que atender las necesidades propias de los usuarios de dicho camino, dada la escasa anchura del mismo que es de unos 2'50 metros, esta Corporación mirando por los intereses de los afectados acuerda conceder permiso para dicho cercado condicionado a que por el petionario deje la porción de terreno necesario para que dicho camino tenga una anchura mínima de 3'00 metros al objeto de facilitar el paso de dichos vehículos, así como la formacion de un chaflan de dos metros de lado para acceso al repetido camino desde el denominado de Sa Pradera, todo ello mediante la oportuna indemnización" (AMP. Sign. 67).

Camí

L'any 1880 l'Ajuntament de Porreres formà el padró de finques rústiques del terme, on Bartomeu Barceló Blanc declarava una peça de terra situada a na Martinenca, que feia partió al nord amb terres de Bernat Sitjar, a l'est amb terres d'Antoni Martorell, al sud amb camí públic i a l'oest amb terres de Francisca Mut (AMP. Sign. 971).

Camí

L'any 1783 la Reial Audiència s'ocupà d'un plet per una servitud de pas en el camí del predi Son Amat que passava per davant les cases i surtia al portell de Son Porquer. Dins l'expedient s'inclogueren unes escriptures de divisió de béns entre Andreu, Mateu i Joana Mesquida, en nom d'Antonina Ballester, sa mare, Joana Ballester Mora i Miquela Ballester Cervera, on es recull la servitud: "... y axí tambe decleram, que el camí per entrar nosaltres ditas parts a las terras que de sobre entre nosaltres havem dividit, el qual havem designat de tres peus de amplaria, comensa desde el camí de la Possessio Son Drago entrant per terras de nosaltres dits Masquidas germans tirant per terras de Joana Ballester y Mora Vidua, y per terra dels metexos germans Masquidas per terras del dit Bartomeu Bover, de la dita Joana Ballester, y del meteix Bartomeu Bover [...] y en cas en qualsevol temps se impedis el camí de la dita Possessio Son Porquer en est cas cessera el dit camí, y sols arribera fins a las casas de la dita Possessio Son Amat ..." (ARM. Plets II. M-16/12).

Camí

El 12 de novembre de 1847, Monserrada Font va vendre a Pere Josep Barceló i Figuera un tros de terra a Les Planes: "... confinente con camino publico, con tierras de adquiriente, con las de Guillermo Barcelo y con las de Gaspar Ginard Gelabert ..." (ARM. CH 478).

Camí

El dia 24 de febrer de 1855, Antoni Jordà va vendre a Caterina Mora mig cortó de terra a Les Planes: "... confinante con camino publico, tierra de Bartolome Agost del Moliner y sucesores de Juan Barceló ..." (ARM. CH 479).

Camí

El dia 31 d'octubre de 1860, Bàrbara Ferrer va vendre a Antoni Barceló una peça de terra a l'Olivar: "... linda con camino publico, con tierras de Dª Joana Aina Coll y con las de Juana Ana Bauza ..." (ARM. CH 481).

Camí

L'any 1880 l'Ajuntament de Porreres formà el padró de finques rústiques del terme, on es registrà una peça de terra situada a la Bosca, propietat de Nicolau Fuster Miró, que feia partió al nord amb camí tender, a l'est amb terres d'Antoni Móra, al sud amb terres de Francesc Miró i a l'oest amb terres d'Antoni Lliteras (AMP. Sign. 972).

Camí

L'any 1880 l'Ajuntament de Porreres formà el padró de finques rústiques del terme, on es registrà una peça de terra propietat de Miquel Oliver Vaquer, anomenada Son Móra Jeroni, que feia partió al nord amb terres d'Agnès Martorell, a l'est amb terres de Jaume Baster, a l'oest amb camí públic i al sud amb terres de Jaume Móra (AMP. Sign. 973).

2. FONTS CONSULTADES

En aquesta secció hem estructurat detalladament la localització dels documents trobats sobre els camins de Porreres. S'han consultat diversos arxius, encara que no es pot donar per tancada la recerca arxivística; si l'Arxiu Municipal de Porreres i l'Arxiu General del Consell Insular de Mallorca, han estat investigats a fons, encara es pot aprofundir a altres arxius.

2.1. ARXIVÍSTIQUES

2.1.1. ARXIU MUNICIPAL DE PORRERES (AMP).

ÒRGANS DE GOVERN

Ajuntament plenari

Sign. 23 B. Llibre d'actes (1718-1728).
Sign. 23. Llibre d'actes (1890).
Sign. 24. Llibre d'actes (1891).
Sign. 25. Llibre d'actes (1892).
Sign. 26. Llibre d'actes (1893-1898).
Sign. 27. Llibre d'actes (1898).
Sign. 28. Llibre d'actes (1899).
Sign. 29. Llibre d'actes (1900-1901).
Sign. 30. Llibre d'actes (1902).
Sign. 31. Llibre d'actes (1903).
Sign. 32. Llibre d'actes (1904).
Sign. 33. Llibre d'actes (1905).
Sign. 34. Llibre d'actes (1906).
Sign. 35. Llibre d'actes (1907).
Sign. 36. Llibre d'actes (1908).
Sign. 37. Llibre d'actes (1909).
Sign. 38. Llibre d'actes (1910).
Sign. 39. Llibre d'actes (1911).
Sign. 40. Llibre d'actes (1912-1913).
Sign. 41. Llibre d'actes (1914).
Sign. 42. Llibre d'actes (1915).
Sign. 43. Llibre d'actes (1916).
Sign. 44. Llibre d'actes (1917).
Sign. 45. Llibre d'actes (1918).
Sign. 46. Llibre d'actes (1919-1920).
Sign. 47. Llibre d'actes (1921-1922).
Sign. 48. Llibre d'actes (1922-1923).
Sign. 49. Llibre d'actes (1923-1924).
Sign. 50. Llibre d'actes (1924-1925).
Sign. 51. Llibre d'actes (1928-1931).
Sign. 52. Llibre d'actes (1931-1932).
Sign. 53. Llibre d'actes (1932-1933).
Sign. 54. Llibre d'actes (1933-1934).
Sign. 55. Llibre d'actes (1934).
Sign. 56. Llibre d'actes (1935).
Sign. 57. Llibre d'actes (1935-1936).
Sign. 58. Llibre d'actes (1936-1937).
Sign. 59. Llibre d'actes (1937-1940).
Sign. 60. Llibre d'actes (1940-1941).

Sign. 61. Llibre d'actes (1941-1942).
Sign. 62. Llibre d'actes (1942-1945).
Sign. 63. Llibre d'actes (1945-1949).
Sign. 64. Llibre d'actes (1949-1952).
Sign. 65. Llibre d'actes (1952-1956).
Sign. 66. Llibre d'actes (1956-1966).
Sign. 67. Llibre d'actes (1966-1976).
Sense signatura. Llibre d'actes de l'Ajuntament Plenari (1977-1982).
Sense signatura. Llibre d'actes de l'Ajuntament Plenari (1982-1989).
Sense signatura. Llibre d'actes de l'Ajuntament Plenari (1989-1990).
Sense signatura. Llibre d'actes de les sessions del Ple de l'Ajuntament (1991).
Sense signatura. Llibre d'actes de les sessions del Ple de l'Ajuntament (1992).
Sense signatura. Llibre d'actes de les sessions del Ple de l'Ajuntament (1993).
Sense signatura. Llibre d'actes de les sessions del Ple de l'Ajuntament (1994).
Sense signatura. Llibre d'actes de les sessions del Ple de l'Ajuntament (1995).
Sense signatura. Llibre d'actes de les sessions del Ple de l'Ajuntament (1996).
Sense signatura. Llibre d'actes de les sessions del Ple de l'Ajuntament (1997).
Sense signatura. Llibre d'actes de les sessions del Ple de l'Ajuntament (1998).
Sense signatura. Llibre d'actes de les sessions del Ple de l'Ajuntament (1999).
Sense signatura. Llibre d'actes de les sessions del Ple de l'Ajuntament (2000).
Sense signatura. Llibre d'actes de les sessions del Ple de l'Ajuntament (2001).
Sense signatura. Llibre d'actes de les sessions del Ple de l'Ajuntament (2002).
Sense signatura. Llibre d'actes de les sessions del Ple de l'Ajuntament (2003).
Sense signatura. Llibre d'actes de les sessions del Ple de l'Ajuntament (2004).
Sense signatura. Llibre d'actes de les sessions del Ple de l'Ajuntament (2005).
Sense signatura. Llibre d'actes de les sessions del Ple de l'Ajuntament (2006).
Sense signatura. Llibre d'actes de les sessions del Ple de l'Ajuntament (2007).
Sense signatura. Llibre d'actes de les sessions del Ple de l'Ajuntament (2008).

OBRES I URBANISME

Sign. 396. Expedients d'expropiació forçosa (1901-1939).
Sign. 397. Expedients de parcel·lació s.a (s. XIX).
Sign. 398. Partició i fitació del districte (1890).
Sign. 399. Pla General d'Ordenació Urbana (1971, 1976 i 1981).
Sign. 400. Adaptació del Pla General d'Ordenació (1981).
Sign. 402. Alineació de carrers i places (1883, 1938).
Sign. 403. Alineació de carrers i places (19?, 1970).
Sign. 404. Camí de Porreres a Montision (1955, 1960, 1970-71).
Sign. 405. Camí de Porreres a Sant Joan per So n'Oms (1959).
Sign. 406. Camí de Porreres a Sant Joan per So n'Oms (1960).
Sign. 407. Camí de Porreres a Vilafranca pels Pagos (1965).
Sign. 408. Camí de Banyeres (1967).
Sign. 409. Camí de Bellviure (1967-1970).
Sign. 411. Camí de la Mesquida (1971).
Sign. 412. Camí de la Pedrera (1973-1979).
Sign. 413. Camí de Son Mesquida (1971).
Sign. 414. Camí del Pla (1980-1982).
Sign. 415. Camí de sa Torre (1980-1982).
Sign. 443. Expedients d'obres (1891-1893, 1928-1935).
Sense signatura. Obres municipals. Projectes tècnics.

ADMINISTRACIÓ ECONÒMICA

Manaments de pagament

Sign. 578. Manaments de pagament (1900-1928).
Sign. 579. Manaments de pagament (1929-1933).
Sign. 580. Manaments de pagament (1933).
Sign. 581. Manaments de pagament (1934).
Sign. 582. Manaments de pagament (1935).
Sign. 583. Manaments de pagament (1936).
Sign. 584. Manaments de pagament (1937).
Sign. 585. Manaments de pagament (1938).
Sign. 587. Manaments de pagament (1940).
Sign. 588. Manaments de pagament (1941).
Sign. 589. Manaments de pagament (1942).
Sign. 590. Manaments de pagament (1943).
Sign. 591. Manaments de pagament (1944).
Sign. 592. Manaments de pagament (1945).
Sign. 593. Manaments de pagament (1946-1947).
Sign. 594. Manaments de pagament (1948).
Sign. 595. Manaments de pagament (1949).
Sign. 596. Manaments de pagament (1950).
Sign. 597. Manaments de pagament (1951).
Sign. 598. Manaments de pagament (1952).
Sign. 599. Manaments de pagament (1953).
Sign. 600. Manaments de pagament (1954).
Sign. 601. Manaments de pagament (1954).
Sign. 602. Manaments de pagament (1955).
Sign. 603. Manaments de pagament (1956).
Sign. 604. Manaments de pagament (1956).
Sign. 605. Manaments de pagament (1957).
Sign. 606. Manaments de pagament (1957).
Sign. 608. Manaments de pagament (1958).
Sign. 609. Manaments de pagament (1959).
Sign. 610. Manaments de pagament (1959).
Sign. 611. Manaments de pagament (1960).
Sign. 612. Manaments de pagament (1960).
Sign. 613. Manaments de pagament (1961).
Sign. 614. Manaments de pagament (1961).
Sign. 618. Manaments de pagament (1964).
Sign. 619. Manaments de pagament (1964).
Sign. 620. Manaments de pagament (1965).
Sign. 621. Manaments de pagament (1966).
Sign. 622. Manaments de pagament (1967).
Sign. 623. Manaments de pagament (1968).
Sign. 624. Manaments de pagament (1968).
Sign. 625. Manaments de pagament (1969).
Sign. 626. Manaments de pagament (1969).
Sign. 627. Manaments de pagament (1970).
Sign. 628. Manaments de pagament (1970).
Sign. 629. Manaments de pagament (1971).
Sign. 630. Manaments de pagament (1971).
Sign. 631. Manaments de pagament (1973).
Sign. 632. Manaments de pagament (1973).
Sign. 633. Manaments de pagament (1974).

Sign. 634. Manaments de pagament (1975).
Sign. 636. Manaments de pagament (1976).
Sign. 637. Manaments de pagament (1977).
Sign. 638. Manaments de pagament (1977).
Sign. 639. Manaments de pagament (1978).
Sign. 640. Manaments de pagament (1979).
Sign. 641. Manaments de pagament (1980).
Sign. 642. Manaments de pagament (1981).
Sign. 643. Manaments de pagament (1982).

Intervenció

Sign. 794. Diari d'intervenció de pagaments (1886-1887).
Sign. 795. Diari d'intervenció de pagaments (1887-1888).
Sign. 796. Diari d'intervenció de pagaments (1888-1889).
Sign. 797. Diari d'intervenció de pagaments (1889-1890).
Sign. 798. Diari d'intervenció de pagaments (1890-1892).
Sign. 799. Diari d'intervenció de pagaments (1893-1915).
Sign. 929. Amillaraments (1881).
Sign. 930. Amillaraments (1880-1898).
Sign. 959. Declaracions de la contribució de la riquesa rústica (1944).
Sign. 971. Padrons (1880).
Sign. 972. Padrons (1880).
Sign. 973. Padrons (1880).

JUTJAT

J-31. Conciliacions (1868-1874, 1879-1887, 1890-1930).
J-56. Informació possessòria (1880-1890).

ARXIU ADMINISTRATIU

Sense signatura. Camins rurals.
Sense signatura. 1994-95. Camins rurals.
Sense signatura. Camins rurals (1997).
Sense signatura. Millora camins.
Sense signatura. Obres varies.
Sense signatura. Projectes.
Sense signatura. Inventari de béns del municipi de Porreres.

2.1.2. ARXIU MUNICIPAL DE CAMPOS (AMC).

Sign. Gob. 38. *Actas del Ayuntamiento* (1902-1903).
Sign. Gob. 41. *Actas del Ayuntamiento* (1909-1911).
Sign. Gob. 62. *Actas del Ayuntamiento Pleno* (1962-1970).
Sense signatura. Sense signatura. Llibre d'actes de l'ajuntament (1983-1986).
Sense signatura. Sense signatura. Llibre d'actes de l'ajuntament (1986-1990).
Sense signatura. *Caminos* (1985).

2.1.3. ARXIU GENERAL DEL CONSELL DE MALLORCA (AGCM).

Secció Junta de Camins

- Sign. VI-60/2. *Expediente sobre recomposición de caminos de esta ciudad y villas. Nº 544. 15 de abril de 1776.*
- Sign. VI-60/3. *Expediente general sobre la recomposición de caminos de Mallorca, instruido por Leonardo Oliver, comisionado y Director General de Caminos de Mallorca por Real Acuerdo. 1816.*
- Sign. VI-60/4. *De la recomposición y abilitación de los caminos principales y travesías de todas las villas y ciudad de Alcudia desta Ysla. 1816.*
- Sign. VI-61/4. *Expediente formado a consecuencia de la Comisión dada a los maestros albañiles Tomas Abrinas, Pedro Antonio Bauza y Bernardo Cabrer, para el reconocimiento de todas las acequias, zafareches, aqueductos; como así mismo para la recomposición de caminos, con arreglo a lo mandado en el Real Acuerdo de 13 de julio ultimo. Se hallan las instrucciones dadas por los mismos comisionados a todas las villas de esta Ysla para su gobierno en la recomposición de los citados caminos, y limpia de acequias. Año de 1815.*

Secció Foment i Governació

- Sign. X-822/9. Expedient de camins i travessies (1821).
- Sign. X-794/24. Obres en els camins veïnals de Porreres (1878).
- Sign. X-796/14. Obres al camí vell de Palma (1879).
- Sign. X-896/119. Obres de reconstrucció del camí veïnal de primer ordre de Porreres, anomenat camí vell de Palma (1887).
- Sign. X-901/29. Subvenció per a la reparació del camí que va a Vilafranca (1887).
- Sign. X-902/48. Inici de les obres del camí que va a Vilafranca (1887).

Secció d'assistència i cooperació municipal

- Sign. 2576/3. Projecte de pavimentació asfàltica del camí de Porreres a Sant Joan Son Oms. Porreres. 1959.
- Sign. 2576/2. Projecte de pavimentació asfàltica del camí de Porreres a Vilafranca els Pagos. Porreres. 1959.
- Sign. 2576/4. Projecte de sanejament del camí de Porreres a Sant Joan. Porreres. 1960.
- Sign. 2577/1. Projecte d'asfaltat d'un tram del camí de Montision. Porreres. 1961.
- Sign. 2577/2. Projecte de millora i pavimentació asfàltica del camí de Porreres a Vilafranca els Pagos 2º tram. Porreres. 1965.
- Sign. 2577/3. Projecte de pavimentació asfàltica del camí de Banyeres. Porreres. 1967.
- Sign. 2577/4. Projecte de millora i pavimentació asfàltica del camí de sa Mesquida. Porreres. 1969.
- Sign. 2577/5. Projecte de pavimentació asfàltica del camí de sa Pedrera. Porreres. 1973.
- Sign. 2603/2. Projecte de pavimentació asfàltica del camí de Son Mesquida. Porreres. 1978.
- Sign. 2603/3. Projecte de pavimentació asfàltica del camí des Pla i sa Torre. Porreres. 1980.
- Sign. 2603/4. Projecte de pavimentació asfàltica del camí de Son Jordi. Porreres. 1984.
- Sign. 4167/123. Proposta de cooperació tècnica total amb l'ajuntament de Porreres pel projecte de l'eixamplament, millora de curves i pavimentació asfàltica del camí de Marina. Porreres. 1981.
- Sign. 7749/8. Projecte de pavimentació asfàltica del camí de Son Redó-s'Estepa. Porreres. 1988.
- Sign. 7745/1. Projecte de pavimentació asfàltica del camí de Son Pau. Porreres. 1988-1992.
- Sign. 7771/1. Projecte d'acondicionament del camí rural de s'Olivar. Porreres. 1990-1995.
- Sign. 7771/2. Projecte d'acondicionament del camí rural de Son Obra. Porreres. 1990-1995.

- Sign. 7771/3. Projecte d'acondicionament del camí rural de ses Planes. Porreres. 1990-1995.
- Sign. 4271/5. Projecte de pavimentació del camí de sa Mesquida. Porreres. 1993.
- Sign. 6426/1. Agençament del camí rural de Son Obra. Porreres. 1994-1996.
- Sign. 6312/3. Expedient de cooperació agençament camí rural de s'Olivar. Porreres. 1994-1996.
- Sign. 6321/2. Expedient cooperació agençament camí rural ses Planes. Porreres. 1994-1996.
- Sign. 8063/12. Asfaltat i acondicionament de varis camins rurals. Porreres. 1997-1998.
- Sign. 8064/2. Projecte de pavimentació asfàltica del camí de Son Drago. Porreres. 1997.
- Sign. 8064/9. Projecte de pavimentació asfàltica del camí de Son Roig. Porreres. 1997.
- Sign. 8065/9. Projecte de pavimentació asfàltica del camí de Son Cota. Porreres. 1997.
- Sign. 7859/4. Projecte d'acondicionament del camí rural de Son Valls. Porreres. 1997-1998.

Fons Obres Públiques

- Sign. 1089. *Relación de los caminos vecinales que se propone incluir en el Plan mandado a formar por Real Orden de 13 de agosto de 1893.*

2.1.4. ARXIU DEL REGNE DE MALLORCA (ARM).

Secció de Diputació

- Sign. D-821. Expediente de nombramiento de un Señor Ministro que celebre la recomposición de caminos de esta Ysla. 1817.

Secció de Notaris

Porció temporal. Cúria del Bisbe i Capítol de Mallorca

- Sign. P-253. Capbreuacions de Porreres i Campos (1709-1712).
- Sign. P-256. Cúria del Bisbe i capítol de Mallorca (1730-1847).
- Sign. P-263. Capbreuacions (1768-1783).
- Sign. P-269. Capbreuacions (1832-1841).

Secció de Comptaduria d'hipoteques

Porreres

- CH 473. *Hipotecas* (1768-1785).
- CH 474. *Hipotecas* (1786-1845).
- CH 475. *Contratos* (1845-1856).
- CH 476. *Contratos* (1856-1862).
- CH 478. *Traslaciones de dominio* (1845-1858).
- CH 479. *Traslaciones de dominio* (1850-1856).
- CH 480. *Traslaciones de dominio* (1856-1859).
- CH 481. *Traslaciones de dominio* (1859-1862).

Montuïri

- CH 442. *Hipotecas* (1768-1791).

Secció d'Escrivania de Cartes Reials

- ECR 59. Protocols. Porreres (1332-1372).
- ECR 60. Protocols. Porreres (1362-1371).
- ECR 69. Protocols. Porreres (1481-1495).
- ECR 70. Protocols. Porreres (1495-1516).
- ECR 72. Protocols. Porreres (1532-1541).
- ECR 81. Protocols. Porreres (1597-1604).
- ECR 85. Protocols. Porreres (1634-1644).
- ECR 86. Protocols. Porreres (1644-1659).
- ECR 87. Protocols. Porreres (1659-1674).
- ECR 88. Protocols. Porreres (1674-1688).
- ECR 89. Protocols. Porreres (1688-1698).
- ECR 90. Protocols. Porreres (1698-1707).
- ECR 91. Protocols. Porreres (1707-1715).

Secció d'Escrivania de la Reial Capbrevació

- ECR 1017. Capbrevacions del Real Patrimoni. Porreres (1812-1832).
- ECR 1018. Porreres. Capbrevacions (1833-1834).
- ECR 1019. Capbrevacions. Porreres (1833-1864).

2.1.5. CONSELL DE MALLORCA (ACM). DEPARTAMENT DE MEDI AMBIENT.

Registre general d'entrada

- Registre d'entrada núm. 9905. Sol·licitud d'informes camins Son Valls i dels Poassos (2004).

2.1.6. CONSELL DE MALLORCA. DEPARTAMENT DE COOPERACIÓ LOCAL.

- Sense signatura. Relació d'obres de reforma i millora de camins subvencionades per la Direcció Insular de Cooperació Local del Consell de Mallorca. 2002-2006.

2.1.7. CONSELL DE MALLORCA (VIES I OBRES).

- Sense signatura. *Plan Nacional de Vías Provinciales. Catálogo de las carreteras existentes en la provincia a cargo de Porreres (1973).*

2.1.8. ARXIU DE LA CONSELLERIA D'AGRICULTURA I PESCA DEL GOVERN BALEAR (ACAP).

Servei de Desenvolupament i Dinamització Rural

- Sense signatura. Projecte d'acondicionament del camí rural des Tast-es Moreis. 1990.

2.1.9. REGISTRE DE LA PROPIETAT NÚM. 4 DE FELANITX.

- Tom 3863, llibre 268, fol 33, finca núm. 15665.

2.1.10. INSTITUTO GEOGRÁFICO NACIONAL (IGN).

- Sense signatura. *Instituto Geográfico y Catastral. Trabajos topográficos. Actas de la operación practicada para reconocer la línea de término y señalar los mojones comunes a los términos de Montuiri y Porreras (1954).*
- Sense signatura. *Instituto Geográfico y Catastral. Trabajos topográficos. Actas de la operación practicada para reconocer la línea de término y señalar los mojones comunes a los términos de San Juan y Porreras (1954).*
- Sense signatura. *Instituto Geográfico y Catastral. Trabajos topográficos. Actas de la operación practicada para reconocer la línea de término y señalar los mojones comunes a los términos municipales de Manacor y Felanitx (1954).*

2.1.11. ANNEX. PLAN NACIONAL DE VÍAS PROVINCIALES.

El decret 1541/1972, de la Presidència de Govern, de 15 de juny, pel qual s'aprovava el text refòs de la Ley del Plan de Desarrollo Económico y Social, va posar en marxa el *Plan Nacional de Vías Provinciales*. El 3 de novembre de 1972, mitjançant una ordre publicada en el *Boletín Oficial del Estado* nº 264, es procedia a la creació de la Comissió per a l'elaboració de l'esmentat Pla, que en el plaç màxim de dos anys havia d'estar acabat.

Per dur a terme els estudis en el seu respectiu àmbit territorial, es constituïa en cada Comissió Provincial de Serveis Tècnics un grup de treball, presidit pel Cap Provincial de Carreteres i integrat per representants de les Diputacions Provincials, del Ministeri d'Agricultura i dels demés Organismes que exercien atribucions sobre les vies afectades pel Pla.

El Grup de Treball de Balears, a principis de 1973, va fer arribar una comunicació a tots els ajuntaments de la província, comunicació que passam a transcriure:

"Con el fin de elaborar el Plan Nacional de Vías Provinciales, cuyo objetivo es determinar los caminos que han de integrar la futura Red Vía a cargo de las Diputaciones, se ha creado por Orden de la Presidencia de Gobierno de 2 de noviembre de 1972 la Comisión para la elaboración del Plan Nacional de Vías Provinciales. Con este mismo objeto, y en el seno de la Comisión Provincial de Servicios Técnicos de Baleares, se acaba de constituir el Grupo de Trabajo de Baleares, integrado por el Jefe Provincial de Carreteras que suscribe, en calidad de Presidente, por D. Andrés Parietti Lliteras en representación de la Excm. Diputación Provincial y por D. Mateo Castelló en representación de la Delegación Provincial del Ministerio de Agricultura.

No es necesario recalcar la importancia que esta futura Red Provincial puede tener para ese Ayuntamiento, y la conveniencia de que los estudios que han de conducir a su determinación se hagan con el máximo interés. Por ello me permito rogarle su valiosa colaboración desde la primera etapa del Plan, que tiene por objeto la catalogación de todos los caminos de uso permanente y servicio público existentes en la Provincia.

Con el fin de recopilar todos los datos precisos y poder llegar a formar el Catálogo Provincial, le ruego encarecidamente que disponga lo preciso para que, de acuerdo con las Instrucciones que se adjuntan, se proceda a rellenar el cuadro y mapa que se acompañan, reflejando en ellos todos los caminos dependientes de ese Ayuntamiento y que cumplan con las condiciones exigidas en las referidas Instrucciones.

Para que el Catálogo sea lo más completo posible, y para facilitar la labor del Grupo provincial de Trabajo, le agradecería que al final de la relación de caminos municipales, y bajo el epígrafe "Otros Caminos", se indicaran todos los caminos existentes en ese término municipal y que no pertenezcan al Estado, a la Provincia ni al Municipio, pero que, cumpliendo las condiciones de las adjuntas instrucciones, sean de uso permanente y servicio público. Es el caso, por ejemplo, de caminos de acceso a instalaciones industriales, santuarios, sanatorios, miradores, etc.

Por "uso permanente y servicio público" se entiende que el camino sea normalmente practicable en cualquier época del año y que no sea utilizado exclusivamente por la

propiedad privada. Se excluyen las vías que, por su función puramente local, respondan al concepto de calle.

Se ruega la remisión de un ejemplar del cuadro y mapa, debidamente cumplimentados, a la Jefatura Provincial de Carreteras, como sede del Grupo de Trabajo de Baleares, antes del próximo día 28 de febrero.

Palma, 30 de enero de 1973
El Presidente del Grupo de Trabajo.

Instrucciones para la Catalogación de las Vías.

1- Características que como mínimo deben reunir las carreteras y caminos que deben ser incluidos en los estados cuyo modelo se remite.

- 1.1. Plataforma de anchura igual o superior a (3) tres metros. Se entiende por plataforma la anchura total correspondiente a calzada más arcones, en su caso.
- 1.2. Uso permanente y servicio público.
- 1.3. Que posean obras de fábrica para salvar los accidentes geográficos del terreno por donde se desarrollan.

2- Caminos que deben incluirse en las relaciones de acuerdo con su situación administrativa.

Solamente deben ser incluídas aquellas carreteras o caminos que en 31 de diciembre de 1972 se encuentren en alguna de las situaciones siguientes:

- 2.1. Carreteras o caminos construidos, que formen parte de las redes en explotación de los distintos Organismos.
- 2.2. Carreteras o caminos en construcción.
- 2.3. Carreteras o caminos de posible construcción que tengan su correspondiente proyecto aprobado.

Documentación a cumplimentar por cada Organismo afectado.

3.1. Hoja de catálogo.

Cada Organismo cumplimentará el modelo de relación de carreteras y caminos que se adjunta de acuerdo con las siguientes normas:

- (1) Se pondrá el nombre del Organismo a cuyo cargo estén las carreteras o caminos que se relacionen.
- (2) En esta casilla, cada Organismo relacionará sus carreteras o caminos a partir del número 1. Este número de orden deberá coincidir con el que se señale en el plano correspondiente.
- (3) Se pondrá la clave, abreviatura o sigla de la carretera o camino, si la tuviera.
- (4) Se escribirá el nombre completo oficial, en su caso, de la carretera o camino de que se trate.
- (5) En las casillas marcadas "P.K." se indicarán los P.K. de la carretera o caminos que se esté relacionando, que constituyan el origen y final del tramo de que se trata. En las casillas marcadas "Localización" se indicarán los datos que identifiquen lo más claramente posible el origen y el final del tramo. Por ejemplo: Localidad de; P.K. en la C. C; Plaza Mayor de; etc.

(6) Se indicará la totalidad de los kilómetros del tramo. Los datos se expresarán con una cifra decimal.

(7) Se escribirá en la 1ª casilla el ancho de la explanación y en la 2ª la de su calzada afirmada, si la tuviera. Los datos se expresarán con una cifra decimal. Las cantidades que se indiquen reflejarán las de mayor predominio en el tramo. En la casilla "Observaciones" podrá aclararse más, si se estima oportuno, este dato, por ejemplo: indicando las diferentes anchuras que tiene el tramo y las longitudes que corresponden a cada una de ellas.

Se entiende por explanación el espacio comprendido entre bordes exteriores de desmonte o terraplén, o entre bordes exteriores de cunetas si no existieran aquellos. Se entiende por calzada la parte de la Carretera destinada a la circulación de vehículos.

(8) En esta casilla se pondrán las clases del afirmado de la calzada, si lo tuviera, con arreglo a las siguientes claves:

R- Rígido
M- Macadam
B- Riego bituminoso
A- Aglomerado
TE- Tierra estabilizada
X- Terreno natural

(9) En esta casilla se pondrán todas aquellas características especiales que pueda tener la carretera o camino para su más completa identificación: En cada relación se totalizará el número de kms.

3.2. Cartografía

Acompañando a cada relación se adjuntará un plano a escala 1:250.000 desarrollando en papel de tamaño UNE A.1. siempre que los datos que en el mismo se reflejan puedan ser identificables.

Aquellos Organismos que lo necesiten para su fácil identificación, podrán usar las escalas de 1:100.000 y 1:25.000, pero su tamaño será en hoja del mismo formato UNE A.1. con objeto de obtener una uniformidad de todos ellos a efectos de su archivo y manejo.

Cuando se utilicen planos a estas escalas, se acompañará un plano general a escala 1:250.000 en el que se localicen las zonas detalladas.

4.- Plazos

Dado que la Comisión Provincial de Servicios Técnicos de Baleares debe elevar al Comité Técnico Nacional de Vías Provinciales la recopilación de todo el Catálogo provincial antes del 31 de marzo próximo, los Organismos afectados deben cumplimentar lo interesado antes del 28 de febrero próximo.

5.- Para la aclaración de cualquier duda que se presente se puede establecer contacto con el Grupo de Trabajo constituido en el seno de la Comisión Provincial de Servicios Técnicos.

Palma, Enero 1973

Fonts:

- Arxiu General del Consell Insular de Mallorca.

- Sign. XI- 86/3. Pla Nacional de Vies Provincials (1972-1974).
- Sign. XI- 76. Pla Nacional de Vies Provincials (1974).

- Arxiu del Consell de Mallorca. Vies i Obres. *Plan Nacional de Vías Provinciales. Catálogo de las carreteras o caminos existentes en la provincia a cargo del Ayuntamiento de Porreres (1973).*

2.2. BIBLIOGRÀFIQUES

BARCELÓ, Maria. "Transferències de domini de propietats agràries a la vila de Porreres (1482-1516)". A *Mayurka*, 1977-78.

BARCELÓ, Maria; FERRÀ, Rafel & SERVERA, Bartomeu. *Les possessions de Porreres: estudi històric*. Porreres: Ajuntament, 1997.

BARCELÓ, Maria. *Notes sobre alguns camins antics de Porreres*. Festes de Sant Roc, 1999.

BARCELÓ, Maria. *Sobre Porreres*. Porreres: [s.n], 2001.

CANUTO, Francesc. "La toponímia dels Pagos". A *Jornades d'Estudis Locals a Porreres*. Mallorca: Mancomunitat Pla de Mallorca, 1999. Pàg. 169-182

EL DIA DEL MUNDO. *Rutas naturales de las Islas Baleares* (1994).

EL DIA DEL MUNDO. *Guía del Patrimonio. Recorridos Culturales de las Islas Baleares* (1996).

FELIU, Juan. *Notícies històriques sobre el santuario de Montesión de Porreras*. Palma: Tipografia de Felipe Guasp, 1894.

FONT I MARTORELL, Gabriel. *Cincuenta excursiones a pie por la isla de Mallorca*. Palma: Fomento del Turismo de Mallorca, 1964.

GARÍ, Bartomeu. "Els camins que duïen a Monti-sion". A *Llum d'oli*, núm. 97. Febrer 2004.

HABSBURG, LLUÍS SALVADOR. *Les Balears descrites per la paraula i la imatge*. Palma: Govern de les Illes Balears. Sa Nostra. Obra Social i Cultural. Grup Serra, 1999-2003. Traduït de l'original de 1884.

MIRALLES, B & TORTOSA, P. *Rutes de Cicloturisme a les Illes Balears*. Palma: El Mundo. El día de Baleares: "Sa Nostra". Obra Social i Cultural, 2000.

MUNAR, Gaspar & ROSSELÓ, Ramon. *Història de Porreres*. [Porreres] Mallorca: Ajuntament, 1977-1979.

PALERM, Josep & ROIG, Gabriel. "Els camins que ens han duit a Monti-sion. Evolució de l'accessibilitat al santuari de Monti-sion". A *Llum d'oli* núm. 65. Maig 1998.

PEÑA, Pedro de Alcántara. *Guía de las Baleares*. Palma: Edicions Cort, 1891. Edició en facsímil.

PICORNELL, Rafel. "El pou Celat". A *Llum d'oli* núm. 41. Març 1994.

PICORNELL, Rafel. "Es pou des Pagos". A *Llum d'oli* núm. 42. Març 1994.

PICORNELL, Rafel. "El pou de Betlem". A *Llum d'oli* núm. 43. Juliol 1994.

PICORNELL, Rafel. "El pou de Son Pau". A *Llum d'oli* núm. 44. Octubre 1994.

PICORNELL, Rafel. "El pou de sa Carrera". A *Llum d'oli* núm. 46. Març 1995.

ROSSELLÓ, Ramon. *Porreres en el segle XIII*. Mallorca : [s.n.], 1974.

ROSSELLÓ, Ramon. *Crònica de Porreres. Segles XVI-XX*. Porreres: Ajuntament, 2005.

ROSSELLÓ, Ramon. *Noticiari de Porreres: segles XIII-XVI*. Porreres: Ajuntament de Porreres, 2001.

ROSSELLÓ, Ramon. *La vila de Porreres: 700 anys d'història*. Porreres: Ajuntament, 2000.

VIBOT, Tomàs. *Crims, infàmies i immoralitats a Porreres (1536-1934)*. Porreres: Ajuntament: Agrupació Cultural de Porreres, 2006

VIBOT, Tomàs. "De Porreres a Vilafranca –pels camins de sa Torre, es Pagos i Hortella". A *l'Observador del Pla de Mallorca* núm. 68, març 2008. Pàg. 3.

VIBOT, Tomàs. "Una ruta per Porreres – pels camins de Son Mesquida i ses Pedreres". *L'Observador del Pla de Mallorca*. Núm. 69. Abril 2008.

VIDAL, Damià. "La subhasta de la possessió de Son Servera" (1653). A *Jornades d'estudis locals a Porreres*. Mallorca: Mancomunitat Pla de Mallorca, 1999.

2.3. CARTOGRÀFIQUES

- DESPUIG, Antoni (1785). *Mapa de la Ysla de Mallorca*.
- COELLO, Francisco (1851). *Atlas de España y sus posesiones de Ultramar. Islas Baleares*. Escala 1/200.000.
- *Mapa Militar de España formado por el Cuerpo del Estado Mayor del Ejército* (1913-1921). Escala 1/100.000.
- *Mapa Militar de España formado por el Cuerpo del Estado Mayor del Ejército* (1930-31), 2a. Edició. Escala 1/100.000.
- SERVICIO GEOGRÁFICO DEL EJÉRCITO (1948). *Cartografía Militar de España*. Full 671 (Inca). Escala 1/50.000.
- MASCARÓ PASARIUS, Josep (1958). *Mapa General de Mallorca*. Escala 1/31.250.
- SERVICIO CARTOGRÁFICO DEL EJÉRCITO (1959). *Cartografía Militar de España*. Escala 1/25.000.
- SERVICIO CARTOGRÁFICO DEL EJÉRCITO (1980). *Cartografía Militar de España*. Escala 1/200.000.
- SERVICIO CARTOGRÁFICO DEL EJÉRCITO (1984). *Cartografía Militar de España*. Escala 1/100.000.
- INSTITUTO GEOGRÁFICO NACIONAL (1985). *Mapa Topográfico Nacional de España*. Escala 1/25.000. Full 670–III.
- SERVICIO CARTOGRÁFICO DEL EJÉRCITO (1986). *Cartografía Militar de España*. Escala 1/50.000.
- CONSELLERIA D'OBRES PÚBLIQUES I ORDENACIÓ DEL TERRITORI (COPOT.) (1994). *Mapa Topogràfic Balear*. Escala 1/5.000.
- INSTITUTO GEOGRÁFICO NACIONAL (1998). *Mapa Topográfico Nacional de España*. Escala 1/25.000.
- CENTRO DE GESTION CATASTRAL Y COOPERACIÓN TRIBUTARIA (2005). Porreres. Escala 1/5.000.

3. CATÀLEG

3.1. RELACIO DE CAMINS INVENTARIATS

- (1) CAMÍ DE FELANITX A SANT JOAN / TRAVESSIA DE FELANITX A SANT JOAN / CAMÍ DE SES TALAIES
- (2) CAMÍ REIAL DE PALMA / CAMÍ DE BANYERES / CAMÍ VELL DE MONTUÏRI A PORRERES
- (3) CAMÍ REIAL DE SINEU / CAMÍ DE SANT JOAN / CAMÍ DE SON OMS
- (4) CAMÍ DE SES PLANES
- (5) CAMÍ DE SON JORDI / CAMÍ DE SON BATLET
- (6) CAMÍ DE SA TORRE / CAMÍ DE SON VAQUER / CAMÍ DE SON ROIG
- (7) CAMÍ REIAL DE MANACOR / CAMÍ D'ALBOCÀSSER / CAMÍ DE SON NEBOT / CAMÍ DE SON OBRA
- (8) CAMÍ DE S'ESTEPA / TRAVESSIA DE SON OBRA
- (9) CAMÍ DE SON MESQUIDA / CAMÍ DE FELANITX / CAMÍ DES POU SALAT
- (10) CAMÍ DE SON SERVERA / CAMÍ DE SON SANS / CAMÍ DES PLA
- (11) CAMÍ DE SANTANYÍ / CAMÍ DE SA PEDRERA / CAMÍ DES POU ROVAT
- (12) CAMÍ DE SON PAU / CAMÍ DELS TRAGINERS / CAMÍ DE SON MÓRA
- (13) CAMÍ DE SON DRAGO
- (14) CAMÍ DE BELLVIURE / CAMÍ DE SON COTA
- (15) CAMÍ DES TAST- ES MOREIS
- (16) CAMI DES MOREIS (A) / CAMÍ DE SA MESQUIDA / CAMÍ DE BAULENES
- (17) CAMÍ DE SON GARDANA
- (18) CARRETERA DE MONTI-SION
- (19) CAMÍ DE SA MESQUIDA
- (20) CAMÍ D'ALCORAIA / CAMÍ DE SON VALLS
- (21) CAMÍ DE S'OLIVAR / CAMÍ DE SON JORBO
- (22) CAMÍ DES TAST
- (23) CAMÍ DE SON LLUÍS / CAMÍ DE SON LLUÏSSÓ / CAMÍ DE SON VALLETS
- (24) CAMÍ DE SON ORELL / CAMÍ DE SON MORLÀ / CAMÍ DE SON BARBUT
- (25) CAMÍ DE SA CREVETA
- (26) CAMÍ DE SA SERRA
- (27) CAMÍ DE SON OMS (B)
- (28) CAMÍ DE SON FONT / CAMÍ DE S'HORT DE SON FONT
- (29) CAMÍ DE SON OMS (A)
- (30) CAMÍ DELS ESTABLITS DE SA TORRE
- (31) CAMÍ DE SON COLOM / CAMÍ DE BINICAPÚS
- (32) CAMÍ DE SON CUDEM
- (33) CAMÍ DES RIQUERS
- (34) CAMÍ DE SON MAINOU

- (35) CAMÍ D'ESTABLITS DE SON SERVERA
- (36) VOLTA DES FRARE / PAS DES FRARE
- (37) CAMÍ DES MOREIS (B) / TRAVESSA DE SA GARROVERA
- (38) CAMÍ DES VINYET
- (39) CAMÍ DE MARINA
- (40) CAMÍ DE SON GALL / CAMÍ DE SON JORDI MORLÀ
- (41) CAMÍ DE SON MORLÀ
- (42) CAMÍ DE SON DAGUETA
- (43) CAMÍ DE SON BERGUES
- (44) CAMÍ DE BETLEM / CAMÍ AL POU DE BETLEM
- (45) CAMÍ DE MONTI-SION
- (46) CAMÍ DE MAIMONA / CAMÍ DES POASSOS
- (47) CAMÍ DE NA BOSCA
- (48) CAMÍ DE SON CALDERÓ
- (49) CAMÍ DE SON PINYA
- (50) CAMÍ DES COLOMER
- (51) CAMÍ DE CA N'ALARÓ - S'ESTEPA
- (52) CAMÍ DES TESCAL
- (53) CAMÍ DE SON LLUÏSSÓ
- (54) CAMÍ DE SON PALONI
- (55) CAMÍ DE CAN NEGRET
- (56) CAMÍ DE SA VOLTA
- (57) CAMÍ DEL PASSARELL / CAMÍ DES RAFALET
- (58) CAMÍ A SON VADÓ
- (59) CAMÍ DE SON OLIVER
- (60) CAMÍ AL POU DE SON CUDEM
- (61) CAMÍ DE SON GODAI
- (62) CAMÍ DE SON MONEGRÍ
- (63) CAMÍ DES MISSER / CAMÍ DE S'HORT VELL
- (64) CAMÍ AL POU DE SON JORDI
- (65) CAMÍ DE SON MERCADAL
- (66) CAMÍ DES PUTXET

3.2. RELACIÓ DE CAMINS DOCUMENTATS

- (1) CAMÍ DE FELANITX A SANT JOAN / TRAVESSIA DE FELANITX A SANT JOAN / CAMÍ DE SES TALAIES
- (2) CAMÍ REIAL DE PALMA / CAMÍ DE BANYERES / CAMÍ VELL DE MONTUÏRI A PORRERES
- (3) CAMÍ REIAL DE SINEU / CAMÍ DE SANT JOAN / CAMÍ DE SON OMS
- (4) CAMÍ DE SES PLANES
- (5) CAMÍ DE SON JORDI / CAMÍ DE SON BATLET
- (6) CAMÍ DE SA TORRE / CAMÍ DE SON VAQUER / CAMÍ DE SON ROIG
- (7) CAMÍ REIAL DE MANACOR / CAMÍ D'ALBOCÀSSER / CAMÍ DE SON NEBOT / CAMÍ DE SON OBRA
- (8) CAMÍ DE S'ESTEPA / TRAVESSIA DE SON OBRA
- (9) CAMÍ DE SON MESQUIDA / CAMÍ DE FELANITX / CAMÍ DES POU SALAT
- (10) CAMÍ DE SON SERVERA / CAMÍ DE SON SANS / CAMÍ DES PLA
- (11) CAMÍ DE SANTANYÍ / CAMÍ DE SA PEDRERA / CAMÍ DES POU ROVAT
- (12) CAMÍ DE SON PAU / CAMÍ DELS TRAGINERS / CAMÍ DE SON MÓRA
- (13) CAMÍ DE SON DRAGO
- (14) CAMÍ DE BELLVIURE / CAMÍ DE SON COTA
- (15) CAMÍ DES TAST- ES MOREIS
- (16) CAMI DES MOREIS (A) / CAMÍ DE SA MESQUIDA / CAMÍ DE BAULENES
- (17) CAMÍ DE SON GARDANA
- (18) CARRETERA DE MONTI-SION
- (19) CAMÍ DE SA MESQUIDA
- (20) CAMÍ D'ALCORAIA / CAMÍ DE SON VALLS
- (21) CAMÍ DE S'OLIVAR / CAMÍ DE SON JORBO
- (22) CAMÍ DES TAST
- (23) CAMÍ DE SON LLUÍS / CAMÍ DE SON LLUÏSSÓ / CAMÍ DE SON VALLETS
- (24) CAMÍ DE SON ORELL / CAMÍ DE SON MORLÀ / CAMÍ DE SON BARBUT
- (25) CAMÍ DE SA CREVETA
- (26) CAMÍ DE SA SERRA
- (27) CAMÍ DE SON OMS (B)
- (28) CAMÍ DE SON FONT / CAMÍ DE S'HORT DE SON FONT
- (29) CAMÍ DE SON OMS (A)
- (30) CAMÍ DELS ESTABLITS DE SA TORRE
- (31) CAMÍ DE SON COLOM / CAMÍ DE BINICAPÚS
- (32) CAMÍ DE SON CUDEM
- (33) CAMÍ DES RIQUERS
- (34) CAMÍ DE SON MAINOU
- (35) CAMÍ D'ESTABLITS DE SON SERVERA
- (36) VOLTA DES FRARE / PAS DES FRARE

- (37) CAMÍ DES MOREIS (B) / TRAVESSA DE SA GARROVERA
- (38) CAMÍ DES VINYET
- (39) CAMÍ DE MARINA
- (40) CAMÍ DE SON GALL / CAMÍ DE SON JORDI MORLÀ
- (41) CAMÍ DE SON MORLÀ
- (42) CAMÍ DE SON DAGUETA
- (43) CAMÍ DE SON BERGUES
- (44) CAMÍ DE BETLEM / CAMÍ AL POU DE BETLEM
- (45) CAMÍ DE MONTI-SION
- (46) CAMÍ DE MAIMONA / CAMÍ DES POASSOS
- (47) CAMÍ DE NA BOSCA
- (48) CAMÍ DE SON CALDERÓ
- (49) CAMÍ DE SON PINYA
- (50) CAMÍ DES COLOMER
- (51) CAMÍ DE CA N'ALARÓ - S'ESTEPA
- (52) CAMÍ DES TESCAL
- (53) CAMÍ DE SON LLUÏSSÓ
- (54) CAMÍ DE SON PALONI
- (55) CAMÍ DE CAN NEGRET
- (56) CAMÍ DE SA VOLTA
- (57) CAMÍ DEL PASSARELL / CAMÍ DES RAFALET
- (58) CAMÍ A SON VADÓ
- (59) CAMÍ DE SON OLIVER
- (60) CAMÍ AL POU DE SON CUDEM
- (61) CAMÍ DE SON GODAI
- (62) CAMÍ DE SON MONEGRÍ
- (63) CAMÍ DES MISSER / CAMÍ DE S'HORT VELL
- (64) CAMÍ AL POU DE SON JORDI
- (65) CAMÍ DE SON MERCADAL
- (66) CAMÍ DES PUTXET

3.3. RELACIÓ DE CAMINS AMB INTERÈS CONSTRUCTIU

- (20) CAMÍ D'ALCORAIA / CAMÍ DE SON VALLS

3.4. RELACIÓ DE CAMINS AMB INTERÈS EXCURSIONISTA

- (1) CAMÍ DE FELANITX A SANT JOAN / TRAVESSIA DE FELANITX A SANT JOAN / CAMÍ DE SES TALAIES
- (6) CAMÍ DE SA TORRE / CAMÍ DE SON VAQUER / CAMÍ DE SON ROIG
- (7) CAMÍ REIAL DE MANACOR / CAMÍ D'ALBOCÀSSER / CAMÍ DE SON NEBOT / CAMÍ DE SO N'OBRA
- (16) CAMI DES MOREIS (A) / CAMÍ DE SA MESQUIDA / CAMÍ DE BAULENES
- (23) CAMÍ DE SON LLUÍS / CAMÍ DE SON LLUÏSSÓ / CAMÍ DE SON VALLETS
- (44) CAMÍ DE BETLEM / CAMÍ AL POU DE BETLEM
- (45) CAMÍ DE MONTI-SION

3.5. RELACIÓ DE CAMINS AMB INTERÈS CICLOTURISTA

(L'interès cicloturista només afecta a la part del camí grafiat al *Mapa dels camins amb interès excursionista i/o cicloturista* (Veure Annex 5.1.3))

- (1) CAMÍ DE FELANITX A SANT JOAN / TRAVESSIA DE FELANITX A SANT JOAN
- (3) CAMÍ REIAL DE SINEU / CAMÍ DE SANT JOAN / CAMÍ DE SON OMS
- (5) CAMÍ DE SON JORDI / CAMÍ DE SON BATLET
- (6) CAMÍ DE SA TORRE / CAMÍ DE SON VAQUER / CAMÍ DE SON ROIG
- (7) CAMÍ REIAL DE MANACOR / CAMÍ D'ALBOCÀSSER / CAMÍ DE SON NEBOT
- (8) CAMÍ DE S'ESTEPA / TRAVESSIA DE SON OBRA
- (9) CAMÍ DE SON MESQUIDA / CAMÍ DE FELANITX / CAMÍ DES POU SALAT
- (10) CAMÍ DE SON SERVERA / CAMÍ DE SON SANS / CAMÍ DES PLA
- (11) CAMÍ DE SANTANYÍ / CAMÍ DE SA PEDRERA / CAMÍ DES POU ROVAT
- (12) CAMÍ DE SON PAU / CAMÍ DELS TRAGINERS / CAMÍ DE SON MÓRA
- (13) CAMÍ DE SON DRAGO
- (14) CAMÍ DE BELLVIURE / CAMÍ DE SON COTA
- (15) CAMÍ DES TAST- ES MOREIS
- (16) CAMI DES MOREIS (A) / CAMÍ DE SA MESQUIDA / CAMÍ DE BAULENES
- (18) CARRETERA DE MONTI-SION
- (19) CAMÍ DE SA MESQUIDA
- (24) CAMÍ DE SON ORELL / CAMÍ DE SON MORLÀ / CAMÍ DE SON BARBUT
- (26) CAMÍ DE SA SERRA
- (35) CAMÍ D'ESTABLITS DE SON SERVERA
- (36) VOLTA DES FRARE / PAS DES FRARE
- (40) CAMÍ DE SON GALL / CAMÍ DE SON JORDI MORLÀ
- (41) CAMÍ DE SON MORLÀ
- (65) CAMÍ DE SON MERCADAL